

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ОРА-2023/110/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Эрдэнэт хот 2023 он	Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор: Ц.Нармандах Утас: 70353088 Цахим хаяг: narmandakhts@audit.gov.mn Аудитын менежер: Б.Буян-Ундрах Утас: 70355805 Цахим хаяг: buyanundrakhb@audit.gov.mn Аудитор: Ж.Цэнгэлмаа Утас: 70350757 Цахим хаяг: tsengelmaaj@audit.gov.mn
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

61033 Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум,
Урт булаг баг, Ханддоржийн
гудамж, Утас/Факс: 70359826
Цахим шуудан: orkhon@audit.gov.mn

2023.08.24 № 33
танай _____-ны № _____-т

ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР
СУМЫН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН
ХУРЛЫН НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГА Э.ГЭРЭЛМАА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал нь Орхон аймгийн Засаг даргын 2022 оны 3-р сарын 18-ны өдрийн А/149 дүгээр захирамжаар Тоёото Ланд круйзер 100 маркийн 60,000.0 мянган төгрөгийн үнэ бүхий автомашиныг үндсэн хөрөнгөд орлогод авсан ба дээрх захирамжаар тус байгууллагад бүртгэлтэй 14,000.0 мянган төгрөгийн анхны өртөгтэй, үлдэх өртөггүй болсон Тоёото Кроун маркийн автомашиныг Эрдэнэт цэцэрлэгт хүрээлэнгийн ашиглалтын өмнөх захиргаанд шилжүүлэн өгсөн байна.

Аудитын гол асуудал

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны батлагдсан төсөв нь өмнөх оноос 288,686.9 мянган төгрөгөөр өссөн байна. Энэ нь Засгийн газрын 402 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан "Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа, тэдгээрийг чадавхжуулах арга хэмжээний зардлын нийтлэг жишиг, зарцуулах, тайлагнах журам"-ын дагуу сар бүр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгч нарт олгох урамшуулал,

чадавхжуулах арга хэмжээнүүд болон холбогдох зардлыг төлөвлөн санхүүжүүлсэнтэй холбоотой байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал нь Орхон аймгийн Засаг даргын захирамжаар тайлант онд ISO олон улсын стандартыг нэвтрүүлэн ажилласан байна.

Тухайн аудитыг хийх явцад аудитын дүгнэлт, тайлантай холбогдуулан аудит гүйцэтгэж буй төрийн аудитын албан хаагчид аливаа этгээдийн нөлөөлөл, мэдээллийн нууцлал, ёс зүйтэй холбоотой холбогдох хуулийн дагуу мэдэгдлүүдийг гарган баталгаажуулсан болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРМАНДАХ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>4,769,091.39</u>	<u>13,222,390.40</u>
33	АВЛАГА	224,600.99	7,676,000.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	-	7,676,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	4,544,490.40	5,546,390.40
351	Түүхий эд материал	3,980,290.40	4,722,290.40
35110	Тусгай зориулалттай материал	3,980,290.40	4,722,290.40
354	Хангамжийн материал	564,200.00	824,100.00
35410	Бичиг хэргийн материал	446,100.00	782,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	42,100.00	42,100.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>82,830,527.01</u>	<u>216,518,609.96</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	82,830,527.01	216,518,609.96
392	Биет хөрөнгө	80,890,527.20	214,812,985.18
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,792,946.50	3,792,946.50
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(426,706.38)	(616,353.66)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	63,650,000.00	109,650,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(28,606,874.90)	(27,019,374.90)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	87,882,880.00	195,882,880.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(52,786,322.58)	(72,024,963.40)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	26,058,340.00	26,058,340.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(18,673,735.44)	(20,910,489.36)
393	Биет бус хөрөнгө	1,939,999.81	1,705,624.78
39301	Програм хангамж	1,930,000.00	1,930,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(950,000.19)	(1,184,375.22)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	960,000.00	960,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>87,599,618.40</u>	<u>229,741,000.36</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>70,886,142.73</u>	<u>213,044,874.69</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	<u>70,886,142.73</u>	<u>213,044,874.69</u>
511	Засгийн газрын оруулсан капитал	16,696,125.67	16,696,125.67
512	Хуримтлагдсан үр дүн	<u>68,602,262.33</u>	<u>210,760,994.29</u>
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	68,602,262.33	68,602,262.33
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	142,158,731.96
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,283,880.40	2,283,880.40
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>87,599,618.40</u>	<u>229,741,000.36</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	236,678,800.00	411,242,600.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	53,876,930.10	168,000,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	53,660,930.10	168,000,000.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал	210,000.00	
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	236,678,800.00	411,242,600.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	224,678,800.00	377,992,600.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	224,678,800.00	377,992,600.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	12,000,000.00	33,250,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	12,000,000.00	33,250,000.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	255,117,963.21	437,083,868.04
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	255,117,963.21	437,083,868.04
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	242,391,278.69	422,596,942.40
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	133,563,348.00	193,907,993.24
210101	Үндсэн цалин	133,563,348.00	193,907,993.24
210102	Нэмэгдэл	-	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	16,590,862.35	22,332,907.60
210201	Тэтгэврийн даатгал	11,057,150.60	15,467,275.33
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,569,585.06	1,891,586.01
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,173,505.80	1,461,796.81
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	171,103.69	163,369.62
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,619,517.20	3,348,879.88
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	18,927,418.00	16,289,229.00
210401	Бичиг хэрэг	6,137,750.00	7,754,050.00
210402	Тээвэр, шатахуун	8,502,800.00	4,449,758.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,564,628.00	1,375,621.00
210404	Ном, хэвлэл	2,277,840.00	2,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	444,400.00	709,800.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,571,700.00	3,999,300.00
210604	Урсгал засвар	3,571,700.00	3,999,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	414,000.00	445,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	414,000.00	445,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,045,110.00	29,755,220.50
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,634,000.00	27,967,100.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	98,010.00	196,020.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	120,000.00	125,000.50
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	44,000.00	44,000.00

210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,115,000.00	1,415,900.00
210807	Газрын төлбөр	34,100.00	7,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	63,126,840.34	155,866,992.01
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,441,266.14	116,655,074.96
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,025,000.00	4,900,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	22,660,574.20	34,311,917.05
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	12,726,684.52	14,486,925.64
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	9,691,900.00	4,790,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,691,900.00	4,790,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	3,034,784.52	9,696,925.64
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,034,784.52	9,696,925.64
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	34,437,766.89	142,158,731.96
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	6,737,141.89	142,158,731.96

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	236,678,800.00	411,242,600.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	236,678,800.00	411,242,600.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	12,000,000.00	33,250,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	12,000,000.00	33,250,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	224,678,800.00	377,992,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	224,678,800.00	377,992,600.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	234,160,900.00	411,242,600.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	234,160,900.00	411,242,600.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	219,776,115.48	392,550,074.36
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	133,787,948.99	201,148,642.25
210101	Үндсэн цалин	78,554,876.99	111,121,857.00
210102	Нэмэгдэл	55,233,072.00	82,543,451.25
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	4,911,000.00
210104	Урамшуулал	0.00	2,572,334.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	16,590,862.35	22,332,907.65
210201	Тэтгэврийн даатгал	11,866,039.69	15,531,596.22
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,315,345.17	1,827,265.12
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,052,276.44	1,461,796.81
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	162,883.65	163,369.62
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,194,317.40	3,348,879.88
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,342,678.00	15,416,279.00
210401	Бичиг хэрэг	3,022,850.00	6,541,650.00
210402	Тээвэр, шатахуун	7,100,000.00	4,449,758.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,716,288.00	1,375,621.00

210404	Ном, хэвлэл	2,162,340.00	2,257,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	341,200.00	791,750.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,318,800.00	3,999,300.00
210604	Урсгал засвар	3,318,800.00	3,999,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	414,000.00	445,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	414,000.00	445,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,660,110.00	27,635,220.50
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,249,000.00	25,847,100.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	98,010.00	196,020.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	120,000.00	125,000.50
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	44,000.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,115,000.00	1,415,900.00
210807	Газрын төлбөр	34,100.00	7,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	44,509,716.14	121,572,424.96
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	40,479,716.14	116,672,424.96
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,030,000.00	4,900,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	14,384,784.52	18,692,525.64
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	10,350,000.00	8,995,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	10,350,000.00	8,995,600.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	4,034,784.52	9,696,925.64
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,034,784.52	9,696,925.64

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	16,696,125.67	2,283,880.40	68,602,262.33	87,582,268.40
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	16,696,125.67	2,283,880.40	68,602,262.33	87,582,268.40
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Өмчид гарсан өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	142,158,731.96	142,158,731.96
10	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	16,696,125.67	2,283,880.40	210,760,994.29	229,741,000.36

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	377,992,600.00	368,295,674.36
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	377,992,600.00	368,295,674.36
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	372,992,600.00	363,300,074.36
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	206,756,200.00	201,148,642.25
210101	Үндсэн цалин	86,423,100.00	111,121,857.00
210102	Нэмэгдэл	120,333,100.00	82,543,451.25
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	4,911,000.00
210104	Урамшуулал	0.00	2,572,334.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	25,844,600.00	22,332,907.65
210201	Тэтгэврийн даатгал	17,574,300.00	15,531,596.22
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,067,600.00	1,827,265.12
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,654,100.00	1,461,796.81
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	413,500.00	163,369.62
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,135,100.00	3,348,879.88
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	11,645,400.00	11,416,279.00
210401	Бичиг хэрэг	5,000,000.00	5,041,650.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,950,200.00	3,949,758.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,595,200.00	1,375,621.00
210404	Ном, хэвлэл	300,000.00	257,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	800,000.00	791,750.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,000,000.00	3,999,300.00
210604	Урсгал засвар	4,000,000.00	3,999,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	640,400.00	445,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	640,400.00	445,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,476,200.00	7,385,220.50
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,600,000.00	5,597,100.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	198,000.00	196,020.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	127,000.00	125,000.50
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	44,000.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,500,000.00	1,415,900.00
210807	Газрын төлбөр	7,200.00	7,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	116,629,800.00	116,572,424.96
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	115,707,600.00	115,672,424.96
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	922,200.00	900,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	5,000,000.00	4,995,600.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	5,000,000.00	4,995,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,000,000.00	4,995,600.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	377,992,600.00	377,992,600.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	377,992,600.00	377,992,600.00
320001	Орон нутгийн төсвөөс	377,992,600.00	377,992,600.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 11,825.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 1,333.5 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 төлбөрийн акт, 109.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 10,383.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Төлбөрийн акт

Иргэдийн Нийтийн хурлын дарга нарт олгодог урамшууллаас хувь хүний орлогын албан татвар суутгаагүй, шатахууны 133.5 мянган төгрөгийн 3 хувийн хөнгөлөлтийг бүртгэлд тусгаагүй байна. Энэ нь Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 6.3-д "Албан татвар төлөгчийн дараах орлогод албан татвар ногдоно:", 6.3.1-д "цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого;", 7.1-д "Албан татвар төлөгчийн цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлогод дараах орлогыг хамруулна:", 7.1.4-д "төлөөлөн удирдах зөвлөл, хяналтын зөвлөл, орон тооны бус зөвлөл болон бусад зөвлөл, хороо, ажлын хэсгийн гишүүний цалин хөлс, шагнал, урамшуулал, тэдгээртэй адилтгах орлого;", Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах;", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.1-д "Аж ахуйн нэгж, байгууллага нягтлан бодох бүртгэлийн дараах зарчмыг баримтал", 5.1.4-д "үнэн зөв байх;", 14.4-д "Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.5-д "бүх орлого" гэж заасныг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоов.

3.2 Албан шаардлага

Хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмжээс нийгмийн даатгал, хувт хүний орлогын албан татвар тооцсон байна. Энэ нь Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 22.1-д "Дараах орлогыг албан татвараас чөлөөлнө:", 22.1.1-д "хууль тогтоомжид тусгайлан заасны дагуу олгож байгаа тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр, үзүүлж байгаа хөнгөлөлт, нөхөн олговор болон нэг удаагийн буцалтгүй тусламж" гэж заасныг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлэв.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Авлагатай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Тайлант хугацааны эцэст 7,676.0 мянган төгрөгийн авлагын үлдэгдэлтэй гарсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх.", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах;" гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн зүй зохистой удирдан, тайлант хугацааны эцэст өр, авлага үүсгэхгүй байх.

2. Зардлын зарцуулалттай холбоотой асуудал

2.1. Илрүүлэлт:

Тайлант онд 2,707.0 мянган төгрөгийн зардлыг зориулалтын бусаар зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах," 41.2.2-д "батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах," Сангийн сайдын 2018 оны 06-р сарын 08-ны өдрийн 134 дүгээр тушаалын хавсралтаар батлагдсан "Төсвийн захирагчийн төсөвт зохицуулалт хийх журам"-ыг баримталж ажиллаагүй байна.

2.2. Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийг зориулалтын дагуу үр ашигтай зарцуулж байх.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Үүнээс			
									Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	1	109.0			1	109.0						
Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	1	1,200.0	1	1,200.0								
Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	1	133.5	1	133.5								
Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	1	7,676.0					1	7,676.0				
Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	1	2,707.0					1	2,707.0				
Дүн	5	11,825.5	2	1,333.5	1	109.0	2	10,383.0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн								

5. ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧИЙН АНГИЛЛААР АУДИТАД ХАМРАГДСАН БАЙДАЛ БА САНАЛ ДҮГНЭЛТИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ		1			1			
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ		1			1			

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөг/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс										
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн	
Хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмжээс нийгмийн даатгал, ХХОАТ тооцсон байна.	1	109.0			1	109.0							
Иргэдийн нийтийн хурлын дарга нарт олгодог урамшууллаас хувь хүний орлогын албан татвар суутгаагүй байна.	1	1,200.0	1	1,200.0									
Шатахууны 133.5 мянган төгрөгийн 3 хувийн хөнгөлөлтийг бүртгэлд тусгаагүй байна.	1	133.5	1	133.5									
Тайлант хугацааны эцэст 7,676.0 мянган төгрөгийн авлагын үлдэгдэлтэй гарсан байна.	1	7,676.0					1	7,676.0					
Тайлант онд 2,707.0 мянган төгрөгийн зардлыг зориулалтын бусаар зарцуулсан байна.	1	2,707.0					1	2,707.0					
Дүн	5	11,825.5	2	1,333.5	1	109.0	2	10,383.0					

